

Tuleeko uusi Lalli? Maahanmuutto uhkana vai resurssina?

Ismo Söderling

Useimmat tuntevat kertomuksen piispa Henrikin vierailusta Suomeen 1200-luvulla. Köyliöjärven jäällä paikallinen talonpoika Lalli suivaantui vieraaseen niin, että huitaisi kirveellä hengen piispalta. Piispa oli Lallin poissa ollessa käynyt hänen kotonaan täydentämässä muonavarastojaan – Kerttu-vaimon mukaan maksua ei ollut annettu. Historioitsijat epäilevät koko tarinaa. Niin tai näin, kyseinen uroteko on päässyt jopa Köyliön kunnanvaakunaan. Eipä taitaisi moinen ikuistaminen onnistua enää nykypäivänä.

Kuten toisaalla tässä lehdessä totean, juuri käydyissä eduskuntavaaleissamme maahanmuuttokysymykset eivät nousseet vaalikeskustelujen ytimeen. Poliitikot ehkä arvioivat, että siirtolaisuusasioihin panostaminen ei tuo riittävästi ääniä oman puolueen laariin. Tämä ei muuta kuitenkaan sitä tosiseikkaa, että tulevalle vaalikaudella hallitus joutuu paneutumaan tosissaan maahanmuuttokysymyksiin. Tämä jo siksi, että tulomuutto Suomeen on lisääntynyt jatkuvasti. Muuton myötä Suomessa asuu tällä hetkellä noin 200 000 siirtolaista, laskutavasta riippuen. Seuraavassa esitän Tilastokeskuksen luvut, joista saamme käsityksen Suomeen muuton suuruudesta:

Vieraskielisiä (eli eivät puhu suomea, ruotsia eivätkä saamea) oli Suomessa vuoden 2009 lopussa 207 000 henkeä. Ulkomaiden kansalaisia oli maassamme noin 156 000 henkeä. Ulkomailla syntyneitä, mutta muuta kuin suomea puhuvia oli tuolloin 190 000 henkeä. Tuosta kukin valitkoon itselleen sopivan luvun.

Entä tulevaisuus? Tilastokeskuksen väestöennusteen mukaan maamme väkiluvun oletetaan olevan vuonna 2040 noin 6 miljoonaa. Kasvua nykyiseen väestöön olisi yli 700 000 henkeä. Jos väestöennusteesta poistetaan muuttoliikkeen vaikutus, olisi Suomessa vakinaisesti asuvia 30 vuoden kuluttua 5.5 miljoonaa, eli kasvua olisi puolisen miljoonaa vähemmän. Maahanmuutolla on siis aivan keskeinen rooli tulevaisuuden väestönkehityksellemme

Onko luku luotettava? Toki – juuri niin luotettava kuin ennuste voi olla. Todellisen lopputuleman näemme 30 vuoden kuluttua. Itse olen työurani aikana joutunut tekemään useita ennusteita. Pohjalla on ollut tietoa muiden maiden kehityksistä, oman maahanmuuttopolitiikkamme käytännöistä ja toki tulevista väestöllisistä kehitystrendeistä.

Suomessa ennusteen tekemistä ”helpottaa” se, että ennustamisemme liittyy paljolti suuriin ikäluokkiin ja niiden väestölliseen muuntumiseen, so. eläköitymiseen, hoitamiseen sekä hoivaamiseen ja aikanaan täältä poistumiseen. Itse taisin tehdä ensimmäisen oman ennusteen vuonna 1989, kun toimin Siirtolaisuusasian neuvottelukunnan asiantuntijana. Neuvottelukunnalta valmistui keväällä 1990 mietintö ”Suomi ja ihmisten liikkuvuus muuttuvassa Euroopassa”. Tein laskelman, että vuosina 1991–2000 Suomeen muuttaa pysyvästi noin 57 000 maahanmuuttajaa. Ennustetta pidettiin rohkeana, merkitsihän se maassa asuvan ulkomaalaisväestön kolminkertaistumista. Eipä mennyt kauankaan, kun Neuvostoliitto hävisi maailmankartalta. Idästä alkoi maahanmuutto, jonka airueina olivat inkeriläiset ja somalipakolaiset. Suomeen tulikin kymmenessä vuodessa kolminkertainen määrä tulijoita eli 144 000 henkeä. Suurin osa jäi pysyvästi tänne. Pieleen siis meni ennusteeni.

Tein uuden ennusteen – tai oikeammin vision – vuonna 1994 Ulkopolitiikka-lehteen. Silloisessa artikkelissani kirjoitin seuraavasti: ”*Todellinen muuttopaine Eurooppaan suuntautuu Välimeren alueen islamilaisista maista. Muuttamisen todennäköisyyttä lisää kaksi tekijää: ensinnäkin alueelta on jo vuosikymmeniä ollut muuttoperinnettä Eurooppaan. Toisaalta alueiden väestönkasvu on saavuttamassa mitatasuhteet, jotka vääjäämättä johtavat jonkinasteiseen muuttopaineeseen. Esimerkiksi Keski-Euroopassa yhtä 60-vuotiasta kohden on yksi alle 20-vuotias. Pohjois-Afrikan vastaava suhdeluku on 10 nuorta*

yhtä 60-vuotiasta kohden. Algerian, Marokon ja Tunisian väestömäärän ennustetaan kaksinkertaistuvan seuraavien 25 vuoden aikana. Monet heikommin kehittyneistä kolmannen maailman valtioista on myös poliittisesti epävakaita (esimerkiksi Algeria) ja taloudellisesti taantuneita. Takana Sahara, edessä Eurooppa – siinäpä haastetta Hassanille”.

Kun tein vuonna 1990 laskelmiani tulevista muutoista Suomeen, oli Euroopan unioni kaukainen utu politiikan taivaanrannalla. Jäsenyydestä ei edes haaveiltu. Tänäpä on toisin – lienemme edelleen EU:n ytimessä. Meille eurooppalaisille ei ole kunniaksi, että rajojemme takana Pohjois-Afrikassa väestöpaineet purkautuvat verisinä yhteenottoina. Voisiko Välimerestä tulla EU:n sisämeri, eli Pohjoisen Afrikan maista samalla esimerkiksi EU:n ulkojäseniä? Yhteinen talousalue voisi antaa jonkinlaista toivoa Pohjois-Af-

Köyliön vaakuna
The coat of arms of Köyliö

Will Lalli return? Immigration as resource or menace?

Immigration issues did not feature very prominently in the election debates that preceded the recent Finnish Parliamentary elections. Perhaps politicians figured that focusing on immigration too much would not fetch enough votes for their parties. Nevertheless, the new government will have to tackle immigration in earnest during the upcoming term.

According to population projections by Statistics Finland, Finland will be home to approximately 6 million people by 2040. This is an increase of over 700,000 from the present level. Without immigration, the projected figure would be only 5.5 million, about half a million fewer. In other words, immigration has a key role in our future demographic development.

Through my own occupation I too have had occasion to make population projections. More than twenty years ago (in 1989) I prepared a projection for the committee on immigration of the Ministry of Social Affairs and Health, estimating that around 57,000 immigrants would settle permanently in Finland during the 1990s. At the time, based on public comments, my projection was viewed as rather over-inflated. In the end, 144,000 immigrants came to Finland in the 1990s, so my estimate was wrong.

Early in the 1990s I prepared a new projection – a new vision, really – for the publication *Ulkopolitiik-*

rikan väestölle; toivottavasti jatkossa nuorten ei tarvitsisi lähteä pienissä kalastajaveneissä kokeilemaan onneaan aavalle ulapalle. Eurooppaan tulee olemaan lisääntyvää väestöpainetta ja tämä tosiseikka on otettava huomioon – sekä taloudellisena, väestöllisenä että humanina tekijänä myös omassa EU-toiminnassamme.

Eurooppalaisittain nykyiset lukumme ovat sekä absoluuttisesti että suhteellisesti tarkastellen pieniä – olemme maahanmuuttomaana vielä tiemme alkuvaiheilla. Mistä tulijat saapuvat, sen aika näyttää.

Vastauksena otsikon Lalli-kysymykseen: eduskuntavaalimme osoittivat, että pystymme ratkomaan suuriakin kansallisia kysymyksiä konsensus-hengessä. Oletan ja toivon, että tulevat suuret maahanmuuttopoliittiset linjaukset hoidetaan Eduskunnassamme. Pysyköön Lallin kirves vain Köyliön vaakunassa.

ka. I projected that the so-called Maghreb countries of Africa would inflict substantial migratory pressures on Europe – and that simultaneous societal upheavals could also be expected, with young people taking to the barricades.

North Africa lies along the EU's southern border. In order to manage the political, population and humanitarian aspects of the situation, the EU must develop relations with the Maghreb countries. Could the Mediterranean Sea be brought into EU's embrace and the countries of North Africa become EU's associate members?

Most readers are familiar with the story of Bishop Henrik's visit to Finland in the 13th century. On the ice of Lake Köyliö, Lalli the peasant became so incensed at the visitor that he whacked the bishop to death with his axe. The murder has been memorialized in the coat of arms of the municipality of Köyliö. This would probably not happen today. To respond to the question about Lalli's possible return in the title: Our Parliamentary elections proved that here in Finland we are able to resolve important national issues in a spirit of consensus building. I assume and hope that all the important immigration policies are left for the Parliament to handle. Let us leave Lalli's axe in Köyliö's coat of arms.